

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. spalio 3 d.
(OR. en)

13054/22

JAI 1257
VISA 151
MIGR 284
COEST 701

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

---

nuo: Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo
direktorė Martine DEPREZ

gavimo data: 2022 m. rugsėjo 30 d.

kam: Tarybos generaliniam sekretoriatui

Ankstesnio
dokumento Nr.: 12351/22

Dalykas: KOMISIJOS KOMUNIKATAS

1. kuriuo atnaujinamos gairės dėl bendros vizų išdavimo tvarkos prašymus teikiantiems Rusijos piliečiams, remiantis 2022 m. rugsėjo 9 d. Tarybos sprendimu (ES) 2022/1500 dėl Europos bendrijos ir Rusijos Federacijos susitarimo dėl vizų Europos Sąjungos ir Rusijos Federacijos piliečiams išdavimo tvarkos supaprastinimo taikymo visiško sustabdymo ir
  2. kuriuo teikiamos gairės dėl Rusijos piliečių kontrolės prie išorės sienų
-

Delegacijoms pridedamas dokumentas C(2022) 7111 final.

Pridedama: C(2022) 7111 final

Briuselis, 2022 09 30
C(2022) 7111 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

- 1. kuriuo atnaujinamos gairės dėl bendros vizų išdavimo tvarkos prašymus teikiantiems Rusijos piliečiams, remiantis 2022 m. rugsėjo 9 d. Tarybos sprendimu (ES) 2022/1500 dėl Europos bendrijos ir Rusijos Federacijos susitarimo dėl vizų Europos Sąjungos ir Rusijos Federacijos piliečiams išdavimo tvarkos supaprastinimo taikymo visiško sustabdymo ir**
- 2. kuriuo teikiamos gairės dėl Rusijos piliečių kontrolės prie išorės sienų**

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

- 1. kuriuo atnaujinamos gairės dėl bendros vizų išdavimo tvarkos prašymus teikiantiems Rusijos piliečiams, remiantis 2022 m. rugsėjo 9 d. Tarybos sprendimu (ES) 2022/1500 dėl Europos bendrijos ir Rusijos Federacijos susitarimo dėl vizų Europos Sąjungos ir Rusijos Federacijos piliečiams išdavimo tvarkos supaprastinimo taikymo visiško sustabdymo ir**
- 2. kuriuo teikiamos gairės dėl Rusijos piliečių kontrolės prie išorės sienų**

1. 2022 m. rugsėjo 9 d. Taryba priėmė Sprendimą dėl Europos bendrijos ir Rusijos Federacijos susitarimo dėl vizų Europos Sąjungos ir Rusijos Federacijos piliečiams išdavimo tvarkos supaprastinimo taikymo¹ (toliau – Susitarimas) visiško sustabdymo. Šis Tarybos sprendimas įsigaliojo antrą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir pranešimo Rusijos Federacijai. Šiuo sprendimu pakeistas Tarybos sprendimas (ES) 2022/333.
2. Tarybos sprendimu sustabdomas visų Susitarimo nuostatų taikymas Rusijos Federacijos piliečiams. Vizų režimo supaprastinimas Rusijos piliečiams netaikomas, kol sustabdymas nebus panaikintas. Todėl Rusijos piliečiams, teikiantiems prašymus dėl trumpalaikių vizų išdavimo, automatiškai bus taikomos Vizų kodekso² bendrosios taisyklės.
3. Danija ir Šengeno asocijuotosios šalys – Norvegija, Islandija, Šveicarija, Lichtenšteinas – yra sudariusios dvišalius vizų režimo supaprastinimo susitarimus su Rusijos Federacija, kuriais atkartojamas Susitarimas dėl vizų režimo supaprastinimo. Tikimasi, kad priėmus Tarybos sprendimą dėl Susitarimo dėl vizų režimo supaprastinimo taikymo visiško sustabdymo asocijuotosios šalys, laikydamosi atitinkamų nacionalinių procedūrų, sustabdys savo dvišalius susitarimus. Pagal Tarybos sprendimą (ES) 2022/1500 Danija visiškai sustabdė Danijos Karalystės Vyriausybės ir Rusijos Federacijos Vyriausybės dvišalio susitarimo dėl vizų išdavimo tvarkos supaprastinimo taikymą ir šis sprendimas įsigaliojo 2022 m. rugsėjo 16 d.
4. Be to, atsižvelgiant į itin specifines aplinkybes, kuriomis veikia valstybių narių konsulatai, ir į bendras neišprovokuotos ir nepagrįstos Rusijos Federacijos karinės agresijos prieš Ukrainą aplinkybes, taip pat į poreikį skatinti suderintą požiūrį į prašymų išduoti vizą Rusijos Federacijoje nagrinėjimą ir bendrus sprendimus Šengeno erdvėje, tikslinga ir būtina valstybėms narėms pateikti gaires dėl vizų išdavimo tvarkos ir sąlygų prašymus teikiantiems asmenims iš Rusijos. Šios gairės yra būtinos siekiant užtikrinti nuoseklumą, aiškumą ir skaidrumą vykdant vizų išdavimo procesą, susijusį su Rusijos Federacijos piliečiais bet kurioje atitinkamoje konsulinėje įstaigoje.
5. Neišprovokuotas ir nepagrįstas Rusijos Federacijos agresijos prieš Ukrainą karas turėjo plataus masto pasekmių, be kita ko, padidino riziką ir grėsmę, kylančią ES saugumui ir viešajai tvarkai. Valstybių narių konsulatai, tikrindami turistinių vizitų tikslą, susiduria su didesniais sunkumais, palyginti su kelionėmis kitais tikslais (pvz., šeimos lankymas), be kita ko, atsižvelgiant į tai, kad Rusijos valdžios institucijoms išsiuntus daugelio valstybių narių konsulinis ir diplomatinis darbuotojus, kai kurių valstybių narių konsuliniai pajėgumai labai sumažėjo. Be to, išlieka tikėtinas pavojus, kad asmenys, teigiantys keliaujantys turizmo tikslais, gali skatinti propagandą, kuria remiamas Rusijos Federacijos agresijos karas prieš Ukrainą, arba dalyvauti kitoje

---

¹ Europos bendrijos ir Rusijos Federacijos susitarimas dėl vizų Europos Sąjungos ir Rusijos Federacijos piliečiams išdavimo tvarkos supaprastinimo (OL L 129, 2007 5 17).

² 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 810/2009, nustatantis Bendrijos vizų kodeksą (OL L 243, 2009 9 15, p. 1).

ardomojoje, ES kenkiančioje veikloje. Prašymą išduoti vizą teikiantys asmenys iš Rusijos, keliaujantys būtiniausiai tikslais, be kita ko, visų pirma ES piliečių šeimos nariai, disidentai, nepriklausomi žurnalistai ir pilietinės visuomenės atstovai bei žmogaus teisių gynėjai turėtų turėti galimybę patekti į ES. Todėl, visiškai sustabdžius Susitarimo dėl vizų režimo supaprastinimo taikymą, Komisija rekomenduoja, kad valstybės narės, nagrinėdamos Rusijos piliečių prašymus išduoti trumpalaikes vizas, atsižvelgtų į toliau nurodytus aspektus.

6. Rusijos vadovybei pastaruoju metu eskalavus karą, be kita ko, paskelbus karinę mobilizaciją ir okupuotose Ukrainos teritorijos dalyse surengus pseudoreferendumus, kad būtų pasirengta neteisėtai Rusijos Federacijos vykdomai aneksijai, taip pat dėl pavojingų grasinimų naudoti masinio naikinimo ginklus, įskaitant branduolinius ginklus, gerokai išaugo Rusijos piliečių, atvykstančių prie Sąjungos išorės sienų, srautai, taip pat prašymų išduoti vizą bei užklausų valstybėms narėms skaičius.
7. Paskelbus mobilizaciją, daug šauktinių ir jų šeimų gali nuspręsti pabėgti iš Rusijos Federacijos į ES. Negalima atmesti galimybės, kad Rusijos piliečiai, bandantys išvengti mobilizacijos ir atvykstantys į ES, taip pat kelia grėsmę konkrečios valstybės narės arba visos Sąjungos viešajai tvarkai, vidaus saugumui ar tarptautiniams santykiams. Rusijos piliečių pateiktus prašymus išduoti vizą turėtų kiekvienu konkrečiu atveju nagrinėti valstybės narės, o prie Sąjungos išorės sienų turėtų būti vykdoma Rusijos piliečių kontrolė ypatingą dėmesį skiriant valstybių narių ir Sąjungos saugumo rizikai; visa tai turėtų būti įgyvendinama koordinuotai.
8. Todėl, vertinant Rusijos piliečių prašymus išduoti vizą, reikia atlikti griežtesnes patikras, taip pat ypač kruopščiai vykdyti patikrinimus prie ES išorės sienų. Šiuo atžvilgiu svarbu pabrėžti, kad griežti ir koordinuoti išsamūs patikrinimai prie ES išorės sienų garantuoja ne tik atitinkamos valstybės narės saugumą, bet ir visos Šengeno erdvės vientisumą. Kaip Komisija visų pirma pabrėžia Šengeno strategijoje³, saugios išorės sienos – būtinoji erdvės be vidaus sienų kontrolės veikimo sąlyga. Be to, šiomis aplinkybėmis reikėtų pabrėžti, kad patikrinimų kertant vidaus sienas atnaujinimas ir toliau turi būti kraštutinė priemonė. Valstybėms narėms primenama, kad Šengeno erdvėje pirmenybė turėtų būti teikiama ne vidaus sienų kontrolei, o alternatyvioms priemonėms, kaip antai sustiprintam policijos bendradarbiavimui.
9. Primenama, kad Šengeno vizos išduodamos trumpalaikiam buvimui 90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį ir todėl negali būti ilgalaikis sprendimas Rusijos piliečiams, kurie siekia išvengti mobilizacijos bėgdami iš šalies. Tai nedaro poveikio šių asmenų teisei prašyti tarptautinės apsaugos pagal ES prieglobsčio teisės aktus arba galimybei prašyti nacionalinių ilgalaikių vizų arba leidimų gyventi.
10. Šiose peržiūretose gairėse apžvelgiamos esamos galimybės pagal Reglamentą 810/2009 (Vizų kodeksą)⁴ ir Reglamentą (ES) 2016/399 (Šengeno sienų kodeksą)⁵, siekiant užtikrinti, kad valstybių narių konsulatai ir sienos apsaugos institucijos, atskirai vertindamos prašymus išduoti vizas ir vykdydamos Rusijos piliečių kontrolę prie Sąjungos išorės sienų, užtikrintų aukščiausio lygio tikrinimą saugumo tikslais.
11. Šios gairės nedaro poveikio taikytinai prieglobsčio srities teisinei sistemai, įskaitant teisę į prieglobstį ir negražinimo principą, ir valstybių narių galimybei nagrinėti prieglobsčio prašymus

---

³ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „Sklandžiai veikiančios ir atsparios Šengeno erdvės strategija“ (COM(2021) 277 *final*, 2021 6 2).

⁴ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 810/2009, nustatantis Bendrijos vizų kodeksą (OL L 243, 2009 9 15, p. 1).

⁵ 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/399 dėl taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Sąjungos kodekso (OL L 77, 2016 3 23, p. 1).

taikant paspartintą ir (arba) pasienyje arba tranzito zonoje vykdomą procedūrą pagal Direktyvos 2013/32/ES⁶ 31 straipsnio 8 dalies j punktą ir 43 straipsnį.

12. Komisija nuolat peržiūrės šių gairių įgyvendinimą siekdama paremti skubius ir koordinuotus veiksmus ES lygmeniu sprendžiant visus kylančius uždavinius. Šiuo tikslu Komisija teiks ataskaitas pagal ES integruoto politinio atsako į krizes mechanizmą ir per ES migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo mechanizmo tinklą rinks reikiamą informaciją.

I. Atnaujintos gairės dėl bendros vizų išdavimo tvarkos, taikomos prašymą išduoti vizą teikiantiems Rusijos piliečiams

13. Valstybės narės turėtų itin stengtis užtikrinti, kad Vizų kodekso 5 ir 6 straipsniuose nustatytos kompetencijos taisyklės būtų išnagrinėtos ir tinkamai taikomos tvarkant kiekvieną prašymą išduoti vizą, kad būtų išvengta palankiausių vizų išdavimo sąlygų paieškos tarp konsulatų. Gairės dėl kompetentingos valstybės narės nustatymo pateiktos Vizų kodekso 1-ojo vadovo II dalies 1 skyriuje⁷. Jei prašymą išduoti vizą gavusi valstybė narė nėra kompetentinga jį nagrinėti, visas prašymas ir visi patvirtinamieji dokumentai bei vizos mokestis turėtų būti gražinti. Prašymą išduoti vizą teikiantis asmuo turėtų būti nukreiptas į kompetentingos valstybės narės konsulatą.

a) Kompetentinga valstybė narė ir konsulinė teritorinė kompetencija nagrinėti prašymus išduoti vizą

14. Pagal Vizų kodekso 6 straipsnį prašymus turėtų nagrinėti tik kompetentingos valstybės narės konsulatas, kurio jurisdikcijai priklauso vieta, kurioje teisėtai gyvena prašymą išduoti vizą teikiantis asmuo. Prezidentui V. Putinui paskelbus karinę mobilizaciją daug Rusijos šauktinių pabėgo į kaimynines ir kitas šalis, kad išvengtų šaukimo į Rusijos kariuomenę. Plačiai manoma, kad daugelis jų gali siekti gauti Šengeno vizas ir tęsti kelionę ES viduje. Valstybės narės neturėtų priimti prašymų išduoti vizą iš Rusijos Federacijos piliečių, tik trumpam arba tranzito tikslais esančių trečiojoje šalyje, pavyzdžiui, Gruzijoje, Armėnijoje, Kazachstane, Serbijoje, Turkijoje, Jungtiniuose Arabų Emyratuose ir kt. Tokie prašymą išduoti vizą teikiantys asmenys turėtų būti nukreipiami į konsulatą, kurio kompetencijai priklauso jų gyvenamoji vieta, paprastai Rusijos Federacijoje. Išimtys gali būti daromos remiantis Vizų kodekso 6 straipsnio 2 dalimi ir gairėmis, pateiktomis Vizų kodekso 1-ojo vadovo II dalies 1.8 skirsnyje, visų pirma atvejais, kai asmuo yra nesaugioje padėtyje, ir dėl humanitarinių priežasčių (pvz., šeimos lankymas dėl ES gyvenančio giminaičio staigios sunkios ligos, disidentų ir žmogaus teisių gynėjų atveju). Tokiais atvejais konsulatai taip pat turėtų išnagrinėti, ar prašymą išduoti vizą pateikęs asmuo iš tiesų ketina Šengeno erdvėje būti ne ilgiau kaip 90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį. Jei planuojama išbūti ilgiau, kaip galėtų būti asmenų, bėgančių nuo karinės mobilizacijos, atveju – turėtų būti taikomos taisyklės, taikomos ilgalaikėms vizoms. Šiomis aplinkybėmis konsulatai turėtų atsižvelgti į tai, ar trečiojoje šalyje, kurioje pateikiamas prašymas išduoti vizą, užtikrinama apsauga nuo grąžinimo.

b) Procedūriniai prašymo išduoti vizą teikimo Rusijoje aspektai dabartinėmis aplinkybėmis

⁶ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (nauja redakcija) (OL L 180, 2013 6 29, p. 60).

⁷ 2020 m. sausio 28 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimo C(2020) 395, kuriuo iš dalies keičiamas Komisijos sprendimas K(2010) 1620 galutinis, kuriuo keičiamas „Prašymų išduoti vizą tvarkymo ir išduotų vizų keitimo vadovas“ (Vizų kodekso vadovas I), priedas.

Rusijos valdžios institucijoms išsiuntus daugelio valstybių narių konsulinius ir diplomatinis darbuotojus, valstybės narės turi verstis gerokai sumažėjusiais pajėgumais tvarkyti Rusijos piliečių pateiktus prašymus išduoti trumpalaikes vizas. Be to, atsižvelgiant į bendras Rusijos agresijos karo aplinkybes (aktyvesni Rusijos Federacijos kariniai veiksmai, propaganda, padidėjusi rizika valstybių narių saugumui ir viešajai tvarkai) reikia užtikrinti griežtesnę Rusijos piliečių ar tam tikrų jų kategorijų tikrinimą. Dėl tokios padėties valstybėms narėms gali prireikti pritaikyti savo procedūras, nedarant poveikio tinkamam kiekvieno atskiro prašymo nagrinėjimui. Šių tikslų galima pasiekti toliau nurodytais veiksmais.

i) Nustatyti prioritetus skiriant susitikimus prašymams teikti

15. Vizų kodekso 9 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad valstybės narės gali reikalauti, kad prašymą išduoti vizą teikiantys asmenys susitartų dėl susitikimo. Susitikimas paprastai įvyksta per dvi savaites nuo susitikimo paprašymo dienos. Šiuo metu valstybėms narėms gali būti labai sunku tai užtikrinti dėl darbuotojų trūkumo daugumos valstybių narių konsulatuose.
16. Todėl Komisija mano, kad skirdamos susitikimus valstybės narės turėtų teikti mažesnę pirmenybę prašymus teikiantiems asmenims, neturintiems esminės priežasties keliauti.

ii) Nustatyti laikotarpį, per kurį turi būti priimtas sprendimas dėl prašymo išduoti vizą

17. Atsižvelgiant į dabartinę padėtį, reikia nuodugniai išnagrinėti visus Rusijos piliečių prašymus. Komisija mano, kad valstybės narės prireikus turėtų visapusiškai pasinaudoti galimybe pratęsti sprendimo dėl prašymo išduoti vizą priėmimo laikotarpį iki 45 dienų pagal Vizų kodekso 23 straipsnio 2 dalį.
18. Komisija taip pat pabrėžia, kad sprendimo dėl prašymų priėmimo laikotarpio pratęsimas tam tikrų kategorijų prašymą išduoti vizą teikiantiems asmenims, t. y. tiems, kurie neturi esminės priežasties keliauti, pavyzdžiui, tiems, kurie teikia prašymą dėl vizos turizmo tikslais arba kurių kelionė nėra skubi, taip pat galėtų sudaryti sąlygas priimti sprendimus per trumpesnę laikotarpį dėl asmenų, kurie siekia keliauti dėl esminės priežasties arba kurie gali remtis pagrįstu skubos atveju, kaip reikalaujama Vizų kodekso 23 straipsnio 2a dalyje.

iii) Prašyti pateikti papildomus patvirtinamuosius dokumentus arba apriboti dokumentų, kurie prašymo išduoti vizą tikslais priimami kaip patvirtinamieji dokumentai, rūšis.

19. Neatsižvelgiant į suderintą patvirtinamųjų dokumentų, kuriuos prašymą išduoti vizą teikiantys asmenys turi pateikti Rusijos Federacijoje, sąrašą (2016 m. birželio 6 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas [C(2016)3347 *final*]) ir kol jis bus galimai iš dalies pakeistas, dabartinėmis aplinkybėmis būtų pagrįsta, kad valstybių narių konsulatai, nagrinėdami tam tikrų kategorijų Rusijos piliečių prašymus, prašytų pateikti papildomus dokumentus, kad būtų užtikrintas aukšto lygio tikrinimas, visų pirma kiek tai susiję su galimomis grėsmėmis viešajai politikai, viešajai tvarkai ir tarptautiniams santykiams.
20. Jei kyla pagrįstų abejonių dėl prašymą teikiančio asmens pateiktų patvirtinamųjų dokumentų autentiškumo, jų turinio teisingumo ar prašymą teikiančio asmens pateiktų pareiškimų patikimumo, visų pirma dėl jo kelionės tikslo, toks prašymas atmetamas pagal Vizų kodekso 32 straipsnio 1 dalies b punktą ir registruojamas VIS pagal Vizų informacinės sistemos (VIS)

reglamento⁸ 12 straipsnį, užtikrinant, kad ilgalaikis įrašas apie tai būtų matomas visiems konsulatams, kaip įprasta visais atsisakymo išduoti vizą atvejais.

21. Be to, jei prašymas atmetamas remiantis Vizų kodekso 32 straipsnio 1 dalies b punktu dėl pagrįstų abejonų dėl kelionės tikslo ir dėl prašymą teikiančio asmens pateiktų patvirtinamųjų dokumentų ar pareiškimų (pvz., asmuo teigia, kad yra studentas arba vyksta į laidotuves, nors faktiškai kelionės tikslas yra turizmas arba šaukimo į kariuomenę vengimas), ir jei tai leidžiama pagal valstybių narių įstatymus, galėtų būti svarstoma galimybė uždrausti atvykti ir registruoti perspėjimą, kad nebūtų leista atvykti ir pasilikti, Šengeno informacinėje sistemoje (SIS) pagal Reglamento (EB) Nr. 1987/2006⁹ (SIS II reglamento) 24 straipsnį.

iv) Išankstinės konsultacijos pagal Vizų kodekso 22 straipsnį

22. Dėl grėsmės viešajai tvarkai, vidaus saugumui ar tarptautiniams santykiams valstybės narės galėtų prašyti, kad su jomis būtų konsultuojamasi dėl vizų išdavimo Rusijos piliečiams arba tam tikroms jų kategorijoms, ir atskirais atvejais prieštarauti visoje Šengeno erdvėje galiojančios vizos išdavimui. Šiuo atveju, pagal Vizų kodekso 25 straipsnio 1 dalies a punkto ii papunktį, jei valstybė narė, kuriai pateiktas prašymas, vis tiek nusprendžia išduoti vizą, tai turi būti riboto teritorinio galiojimo viza (galiojantis vizą išdavusios valstybės narės teritorijoje arba išimties tvarka kelių valstybių narių teritorijoje, jei gaunamas jų sutikimas).
23. Valstybė narė, kuri prašo, jog su ja būtų konsultuojamasi, privalo atitinkamai apie tai pranešti Komisijai pagal Vizų kodekso 22 straipsnio 3 dalį.

c) Prašymu išduoti vizą, kuriuos pateikia Rusijos Federacijos piliečiai arba kurie pateikiami Rusijoje, vertinimas

Svarbu priminti toliau pateiktus elementus, jau įtrauktus į 2022 m. gegužės 5 d. priimtas gaires C(2022)3084 ir 2022 m. rugsėjo 9 d. priimtas gaires C(2022) 6596.

24. Atsižvelgdamos į dabartinę ekonominę ir politinę padėtį Rusijos Federacijoje, visų pirma smarkiai padidėjus išvystančiųjų srautams po to, kai prezidentas V. Putinas paskelbė mobilizaciją, valstybės narės pagal Vizų kodekso 21 straipsnį ir Vizų kodekso 1-ojo vadovo II dalies 6 skyriuje pateiktas gaires turėtų ypač kruopščiai įvertinti, ar prašymą išduoti vizą teikiantis asmuo kelia riziką valstybių narių saugumui, ir nustatyti, ar tenkinamos atvykimo sąlygos. Visų pirma reikėtų atsižvelgti į toliau nurodytus elementus.
- i. **Sveikatos draudimas kelionės metu.** Už nustatymą pagal Vizų kodekso 15 straipsnį, ar prašymą išduoti vizą pateikiančio asmens pateiktas draudimas yra tinkamas, atsako konsulatas. Atkreipiamas dėmesys į 15 straipsnio 5 dalies nuostatas, pagal kurias reikalaujama, kad konsulatai įsitikintų, ar prašymai draudimo bendrovei atlyginti žalą būtų

⁸ 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1133, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 603/2013, (ES) 2016/794, (ES) 2018/1862, (ES) 2019/816 ir (ES) 2019/818, kiek tai susiję su prieigos prie kitų ES informacinių sistemų Vizų informacinės sistemos tikslais sąlygų nustatymu (OL L 248, 2021 7 13, p. 1).

⁹ 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1987/2006 dėl antrosios kartos Šengeno informacinės sistemos (SIS II) sukūrimo, veikimo ir naudojimo (OL L 381, 2006 12 28, p. 4).

tenkinami valstybėje narėje. Rusijos draudikų išduotų draudimo liudijimų atveju toks draudimas galėtų būti laikomas netinkamu dėl šiuo metu taikomų ES ribojamųjų priemonių. Tokiais atvejais valstybės narės gali reikalauti, kad prašymą išduoti vizą teikiantys asmenys pateiktų ne Rusijos Federacijos draudikų išduotus sveikatos draudimo kelionės metu liudijimus.

- ii. **Įsitikinti, ar prašymą išduoti vizą teikiantis asmuo tenkina atvykimo sąlygas ir ar galima tikėtis, kad jis jas atitiks visą numatomą vizos galiojimo laikotarpį.** Dėl ekonominio nestabilumo, ribojamųjų priemonių ir politinių pokyčių Rusijos Federacijoje gali padidėti tikimybė, kad prašymą išduoti vizą teikiantys asmenys laikui bėgant nebetenkins atvykimo sąlygų. Tokiais atvejais reikėtų svarstyti vietoje daugkartinių vizų išduoti trumpesnio galiojimo ir (arba) vienkartinės vizas. Atkreipiamas dėmesys į Vizų kodekso 24 straipsnio 2a dalį, kurioje numatyta, kad kiekvienu konkrečiu atveju išduodamos vizos galiojimo laikotarpis gali būti sutrumpintas, jeigu kyla pagrįstų abejonų, ar atvykimo sąlygos bus tenkinamos visu laikotarpiu. Dėl blogėjančių sąlygų valstybės narės neturėtų išduoti ilgai galiojančių daugkartinių vizų, nes nėra aišku, ar Rusijos piliečiai ir toliau atitiks atvykimo sąlygas, ypač kai nurodytas kelionės tikslas yra turizmas.
- iii. **Įvertinti prašymą išduoti vizą teikiančio asmens ketinimą išvykti iš valstybių narių teritorijos iki prašomos išduoti vizos galiojimo laikotarpio pabaigos, kaip nustatyta Vizų kodekso 21 straipsnio 1 dalyje, nedarant poveikio galimybei išduoti riboto teritorinio galiojimo vizą dėl humanitarinių priežasčių.** Dėl dabartinės padėties Rusijos Federacijoje gali padidėti tikimybė, kad prašymą išduoti vizą teikiantys asmenys numato ES pasilikti ilgiau, nei vizos leidžiamas laikotarpis. Tai visų pirma gali būti taikoma tiems Rusijos piliečiams, kurie bando išvengti karinės mobilizacijos, ir jų šeimoms. Kilus abejonų dėl ketinimo išvykti iš valstybių narių teritorijos, turėtų būti atsisakoma išduoti vizą. Vizų kodekse numatyta pakankamai lanksčių nuostatų, kad valstybės narės galėtų reaguoti į ypatingas situacijas ir dėl humanitarinių priežasčių nukrypti nuo kai kurių sąlygų, kurios turi būti įvykdytos norint išduoti trumpalaikę vizą (pvz., disidentams, nepriklausomiems žurnalistams, žmogaus teisių gynėjams ar kitų pažeidžiamų kategorijų asmenims). Valstybės narės turėtų naudotis šiomis lanksčiomis nuostatomis, visapusiškai atsižvelgdamos į poreikį toliau užtikrinti saugumą, ir turėtų atidžiai įvertinti, ar leidžiančios nukrypti nuostatos yra pagrįstos, nes jos turėtų būti taikomos tik išimtiniais atvejais. Pranešimas dėl šaukimo arba ėmimo į kariuomenę ir karo prievolės atsisakymas dėl įsitikinimų neturėtų būti laikomi pakankama priežastimi išduoti vizas dėl humanitarinių priežasčių. Pagal Vizų kodekso 25 straipsnį, jei neįvykdomos kai kurios trumpalaikės vizos išdavimo sąlygos, turi būti išduodama riboto teritorinio galiojimo visa (galiojanti išduodančiosios valstybės narės teritorijoje arba išimtiniais atvejais keliose valstybėse narėse, jei jos sutinka).
- iv. **Įvertinti, ar prašymą išduoti vizą teikiantis asmuo turi pakankamai pragyvenimo lėšų.** Tikėtina, kad Rusijos Federacijoje gyvenantys prašymą išduoti vizą teikiantys asmenys keliaudami ES nebegalės naudotis tarptautinėmis kredito ar mokėjimo kortelėmis. Dėl to kyla abejonų, ar jie gali turėti pakankamai pragyvenimo lėšų, ypač jei turtas yra laikomas bankų ar kitų subjektų, kuriems taikomos ES ribojamosios priemonės, sąskaitose.
- v. **Vertindami prašymą išduoti vizą konsulatai turėtų atsižvelgti į tai, ar prašymą išduoti vizą teikiantys asmenys yra susiję su asmenimis ar subjektais, kuriems taikomos ES ribojamosios priemonės, nustatytos dėl veiksmų, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui,**

suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi¹⁰ ar dėl šiurkščių žmogaus teisių pažeidimų Ukrainoje¹¹, yra tų asmenų vadovaujami ar gali jiems teikti materialinę ar nematerialinę paramą. Jei taip yra, turėtų būti vertinama, ar atsisakyti išduoti vizą remiantis Vizų kodekso 32 straipsnio 1 dalies a punkto vi papunkčiu. Jei kyla abejonių, ES sankcijų žemėlapis¹² gali suteikti gairių dėl išsamaus asmenų ir subjektų, kuriems taikomos ES ribojamosios priemonės, sąrašo.

25. Be pirmiau minėtų elementų ir atsižvelgiant į sudėtingą saugumo aplinką Rusijos Federacijoje ir didėjančią Rusijos gyventojų, siekiančių patekti į ES po karinės mobilizacijos įsakymo, skaičių, valstybių narių konsulatai, nagrinėdami Rusijos piliečių pateiktus prašymus, turėtų atsižvelgti į toliau nurodytus aspektus.
26. **Svarbu, kad konsulatai nuodugniai patikrintų, ar prašymą išduoti vizą teikiantys asmenys galėtų būti laikomi keliančiais grėsmę kurios nors valstybės narės viešajai tvarkai, vidaus saugumui ar tarptautiniams santykiams.** Šiuo atveju turėtų būti atsisakyta išduoti vizą. SIS turėtų būti patikrinta, ar dėl prašymą išduoti vizą teikiančio asmens nėra paskelbtas perspėjimas neleisti atvykti. Jei įmanoma ir kilus abejonių, konsulatams rekomenduojama būti itin budriems, pavyzdžiui, tikrinti duomenis ne tik SIS, bet ir nacionalinėse ir Interpolo duomenų bazėse pagal kiekvienos valstybės narės nacionalinės teisės aktus. Be to, konsulatai turėtų atsižvelgti į tai, kad pagal Vizų kodekso 22 straipsnį kelios valstybės narės nagrinėjant visus Rusijos Federacijos piliečių pateiktus prašymus išduoti vizą reikalauja konsultuotis su jų centrinės valdžios institucijomis.
27. Konsulatai, nagrinėdami prašymą išduoti Šengeno vizą, turėtų **ypatingą dėmesį skirti tam tikrų kategorijų prašymą teikiantiems asmenims iš Rusijos**, kaip nurodyta 24 punkto v papunktyje ir 26 punkte, kurių atžvilgiu manoma, kad galima rizika yra didelė, ir priimti sprendimus remdamiesi individualiu vertinimu.
28. Valstybės narės visų pirma galėtų atsižvelgti į tai, kad labai tikėtina, kad tam tikrų kategorijų prašymus teikiantys asmenys iš Rusijos **galėtų kelti grėsmę bet kurios valstybės narės tarptautiniams santykiams.** Valstybės narės turėtų išnagrinėti, ar prašymus teikiantys asmenys iš Rusijos, kurių nurodytas kelionės tikslas yra turizmas, galėtų būti susiję su režimu ar kitaip jį remti ir todėl kelti didesnę riziką, susijusią su karo propagandos skatinimu ir (arba) lobizmu Rusijos vyriausybės interesų labui.
29. Valstybės narės galėtų taikyti platų požiūrį nustatydamos veiksnius, dėl kurių asmuo galėtų būti laikomas **potencialia grėsme**: praktiškai tai galėtų reikšti, kad, išnagrinėjus individualią padėtį dabartinėmis geopolitinėmis aplinkybėmis, dėl galimos grėsmės gali būti atsisakyta išduoti vizą. Tai ypač susiję su Rusijos piliečiais, siekiančiais išvengti karinės mobilizacijos.

---

¹⁰ 2014 m. kovo 17 d. Tarybos sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 78, 2014 3 17) ir 2014 m. kovo 17 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 78, 2014 3 17, p. 6–15).

¹¹ 2020 m. gruodžio 7 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2020/1999 dėl ribojamųjų kovos su šiurkščiais žmogaus teisių pažeidimais priemonių (OL L 410I, 2020 12 7, p. 13–19); 2020 m. gruodžio 7 d. Tarybos reglamentas (ES) 2020/1998 dėl ribojamųjų kovos su šiurkščiais žmogaus teisių pažeidimais priemonių (OL L 410I, 2020 12 7, p. 1).

¹² <https://www.sanctionsmap.eu>; <https://data.europa.eu/data/datasets/consolidated-list-of-persons-groups-and-entities-subject-to-eu-financial-sanctions?locale=en>

30. Kalbant apie **Rusijos piliečius, keliaujančius turizmo tikslais**, labai griežtas požiūris yra pagrįstas, nes yra sunkiau įvertinti kelionės pagrindimą, palyginti su kitais tikslais (verslo kelionė, šeimos lankymas ar vizitas pas gydytoją). Be to, atitinkamas asmuo gali neturėti jokių ryšių su valstybių narių teritorijoje esančiu asmeniu (priešingai nei, pavyzdžiui, šeimos lankymo, verslo kelionės ar vizito pas gydytoją atveju). Turėtų būti įsitikinta, ar yra pagrįstų abejonių dėl prašymą teikiančio asmens pateiktų pareiškimų ar jo ketinimo išvykti iš valstybių narių teritorijos pasibaigus vizos, dėl kurios teikiamas prašymas, galiojimui, patikimumui; jei jų yra, prašymai išduoti vizą turėtų būti atmesti pagal Vizų kodekso 32 straipsnio 1 dalies b punktą¹³. Valstybės narės yra raginamos **intensyviau keisti informacija** vietos lygmeniu bendradarbiaujant Šengeno klausimais, kad kuo labiau ir laikantis Vizų kodekso 48 straipsnio 1 dalies būtų užtikrintas suderintas požiūris į Rusijos Federacijoje pateiktų prašymų išduoti vizą nagrinėjimą.
31. Lieka galioti Direktyvoje 2004/38/EB¹⁴ dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje nustatytos taisyklės¹⁵.
32. Dera priminti, kad Vizų kodekse yra nukrypti leidžiančių nuostatų, kuriomis leidžiama išduoti **vizą dėl humanitarinių priežasčių, nacionalinių interesų arba tarptautinių įsipareigojimų**. Taikomo vizos mokesčio gali būti nereikalaujama arba jis gali būti sumažintas pagal Vizų kodekso 16 straipsnio 6 dalį, kai taip skatinami kultūriniai ar sporto interesai, interesai užsienio politikos, vystymosi politikos ir kitose esminių visuomenės svarbos interesų srityse arba dėl tarptautinių įsipareigojimų. Tokiomis nuostatomis būtų galima remtis siekiant **palengvinti nepriklausomų žurnalistų, disidentų, mokinių, studentų ir tyrėjų keliones**, nes šių kategorijų keliautojai dabar turės mokėti 80 EUR, o ne 35 EUR vizos mokestį, išskyrus atvejus, kai mokestis netaikomas arba sumažinamas pagal Vizų kodekso 16 straipsnio 2, 4 arba 5 dalį. Vizų kodekso 19 straipsnio 4 dalimi leidžiama priimti reikalavimų neatitinkančius prašymus, o 25 straipsnio 1 dalimi leidžiama išduoti riboto teritorinio galiojimo vizą, nepaisant to, kad neįvykdytos atvykimo sąlygos. Tai svarbu, pavyzdžiui, tuo atveju, kai prašymus išduoti vizą pateikia **disidentai, nepriklausomi žurnalistai, žmogaus teisių gynėjai ir pilietinės visuomenės organizacijų**, kurių Rusijos Federacijos vyriausybė ir jų artimi šeimos nariai nekontroliuoja, **atstovai bei artimi jų šeimos nariai**.
33. Valstybės narės turėtų taikyti šias nukrypti leidžiančias nuostatas tik atlikusios išsamų vertinimą. Todėl valstybės narės, remdamosi individualiu nagrinėjimu, turi įvertinti, ar Rusijos piliečių teikiami prašymai gali būti priskirti prie „humanitarinių priežasčių“ kategorijos. Nėra unikalaus dokumentų rinkinio, kuriuo būtų įrodyta, kad asmuo atitinka reikalavimus vizai gauti dėl humanitarinių priežasčių, nes individualios aplinkybės pernelyg skiriasi ir jas reikia vertinti kiekvienu konkrečiu atveju.
34. Lieka galioti Direktyvoje 2004/38/EB¹⁶ dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje nustatytos taisyklės¹⁷.

¹³ Apie sprendimą dėl atsisakymo ir jį pagrindžiančias priežastis prašymą išduoti vizą pateikusiam asmeniui pranešama naudojant VI priede nustatytą standartinę formą valstybės narės, kuri priėmė galutinį sprendimą dėl prašymo, kalba ir kita Sąjungos institucijų oficialiąja kalba. Prašymą išduoti vizą pateikę asmenys, kuriems buvo atsisakyta išduoti vizą, turi teisę pateikti apeliacinį skundą.

¹⁴ 2004 m. balandžio 29 d. Direktyva 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje (OL L 158, 2004 4 30, p. 77).

¹⁵ Visų pirma atsisakymas išduoti vizą asmeniui, kuris naudojasi laisvo judėjimo teise, turi būti laikomas laisvo judėjimo apribojimu. Todėl jis turi atitikti Direktyvos 2004/38/EB VI skyriaus reikalavimus, visų pirma tame skyriuje nustatytas procedūrinės garantijas.

¹⁶ 2004 m. balandžio 29 d. Direktyva 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje (OL L 158, 2004 4 30, p. 77).

d) Rusijos piliečių turimu galiojančiu vizų atšaukimas ir panaikinimas

35. Vizų kodekso 34 straipsnyje nustatytos vizų panaikinimo ir atšaukimo taisyklės. Viza gali būti panaikinta, jei tampa akivaizdu, kad vizos išdavimo metu nebuvo patenkintos vizos išdavimo sąlygos (pvz., jei įsitikinama, kad viza įgyta sukčiaujant), o viza gali būti atšaukta, jei tampa akivaizdu, kad nebetenkinamos vizos išdavimo sąlygos. Pavyzdžiui, viza turi būti atšaukta pasienyje, jei nuo vizos išdavimo dėl vizos turėtojo Šengeno informacinėje sistemoje (SIS) įvestas perspėjimas apie draudimą atvykti ar apsigyventi.
36. Atsižvelgdamos į dabartines aplinkybes, valstybės narės turėtų nurodyti konsulatams ir sienos apsaugos pareigūnams atidžiau tikrinti jau išduotų vizų galiojimą. Visų pirma vis dar galiojančių vizų atveju valstybės narės raginamos jas iš naujo individualiai įvertinti, kad patikrintų, ar, atsižvelgiant į dabartines aplinkybes, vis dar tenkinamos jų išdavimo sąlygos, ar, atlikus išsamų vertinimą, viza turėtų būti atšaukta. Atliekant vertinimą, be kita ko, reikėtų atsižvelgti į šiuos aspektus:
- sveikatos draudimą kelionės metu: ar pretenzija Rusijos draudimo įmonei būtų patenkinama ar ne dėl ES nustatytų ribojamųjų priemonių tam tikriems ekonominės veiklos vykdytojams (žr. 23 punkto i papunktį dėl sveikatos draudimo kelionės metu);
  - ketinimą išvykti iš valstybių narių teritorijos iki vizos galiojimo pabaigos: visų pirma kalbant apie 18–60 metų amžiaus Rusijos piliečius, kurie gali būti pašaukti kaip rezervo kariai ir kurie gali bandyti išvengti karinės mobilizacijos įsakymų.
  - Saugumo aspektai: ar, atsižvelgiant į dabartines aplinkybes ir visų pirma į karinę mobilizaciją Rusijos Federacijoje, nebetenkinamos vizų, kurios buvo išduotos iki jos ir kurios dar galioja, išdavimo sąlygos pagal Vizų kodekso 34 straipsnio 2 dalį ir 21 straipsnio 3 dalies d punktą. Jei yra pagrindas panaikinti ir (arba) atšaukti vizą, tokį sprendimą gali priimti sienos apsaugos pareigūnas arba konsulatai, nepaisant to, kuri valstybė narė išdavė vizą. Institucija turėtų atitinkamai informuoti vizą išdavusią valstybę narę, taip pat vizos įklijoje uždėti atitinkamą spaudą ir pagal VIS reglamento 18 13 straipsnį Vizų informacinėje sistemoje įvesti informaciją apie panaikinimą ir (arba) atšaukimą. Asmenys, kurių vizos buvo atšauktos, turi teisę pateikti apeliacinį skundą.
37. Buvo priimtos ribojamosios priemonės¹⁹, kuriomis Rusijos Federacijos piliečiams draudžiama atvykti į valstybių narių teritorijas ar vykti per jas tranzitu. Šiomis aplinkybėmis į SIS įtraukti perspėjimai apie tokius piliečius, kuriems taikomos ES ribojamosios priemonės ir kuriems draudžiama atvykti į Šengeno erdvę arba joje būti. Pagal Vizų kodekso 34 straipsnio 2 dalį ir 21 straipsnio 3 dalies c punktą valstybės narės turėtų **atšaukti vizas**, kurios tokiems piliečiams buvo išduotos prieš įsigaliojant draudimui keliauti ir kurios tebegalioja, nes nebetenkinamos jų

¹⁷ Visų pirma atsisakymas išduoti vizą asmeniui, kuris naudojasi laisvo judėjimo teise, turi būti laikomas laisvo judėjimo apribojimu. Todėl jis turi atitikti Direktyvos 2004/38/EB VI skyriaus reikalavimus, visų pirma tame skyriuje nustatytas procedūrinės garantijas.

¹⁸ 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 767/2008 dėl Vizų informacinės sistemos (VIS) ir apsiikeitimo duomenimis apie trumpalaikes vizas tarp valstybių narių (VIS reglamentas).

¹⁹ Visų pirma žr.: 2014 m. kovo 17 d. Tarybos sprendimą 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsinamasi (OL L 78, 2014 3 17, p. 16) ir 2014 m. kovo 17 d. Tarybos reglamentą (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsinamasi (OL L 78, 2014 3 17, p. 6).

išdavimo sąlygos. Informacija apie atšauktą vizą turi būti įvedama į VIS pagal VIS reglamento 13 straipsnį. Vizos turėtojui apie atšaukimą turėtų būti pranešta pagal Vizų kodekso 34 straipsnio 6 dalį.

38. Valstybės narės, **iš naujo vertindamos** bet kuriam Rusijos Federacijos piliečiui jau išduotą **vizą**, taip pat turėtų taikyti griežtą požiūrį, panašų į principus, taikomus vertinant naujus Rusijos Federacijos piliečių teikiamus prašymus išduoti vizą: griežtesnis Rusijos piliečių tikrinimas, grindžiamas **pakartotiniu individualios padėties dabartinėmis geopolitinėmis aplinkybėmis nagrinėjimu, gali lemti tai, kad asmuo laikomas potencialia grėsme**. Jei tampa akivaizdu, kad nebetenkinamos vizos išdavimo sąlygos, valstybės narės turėtų atšaukti tokiems piliečiams jau išduotas ir vis dar galiojančias vizas pagal Vizų kodekso 34 straipsnio 2 dalį ir 21 straipsnio 1 dalį. Informacija apie atšauktą vizą turi būti įvedama į Vizų informacinę sistemą (VIS) pagal VIS reglamento 13 straipsnį. Vizos turėtojui apie atšaukimą turėtų būti pranešta pagal Vizų kodekso 34 straipsnio 6 dalį. Iš esmės vizą paprastai atšaukia valstybės narės, kuri ją išdavė, kompetentingos institucijos. Vizą gali atšaukti kitos valstybės narės kompetentingos institucijos; tokiu atveju vizą išdavusios valstybės narės valdžios institucijos informuojamos apie tokį atšaukimą. Pavyzdžiui, visa turėtų būti atšaukta pasienyje, jei nuo vizos išdavimo dėl vizos turėtojo SIS įvestas perspėjimas. Asmenys, kurių vizos atšaukiamos, turi teisę pateikti apeliacinį skundą.
39. Be to, dera priminti, kad pagal Vizų kodekso 30 straipsnį **vien tik vizos turėjimas automatiškai nesuteikia teisės atvykti į Šengeno erdvę**. Todėl galiojančios vizos, jau išduotos Rusijos Federacijos piliečiui, pateikimas neturi įtakos valstybių narių pareigai atlikti išsamius patikrinimus kertant sieną siekiant patikrinti, ar laikomasi Šengeno sienų kodekso 6 straipsnyje nustatytų atvykimo sąlygų, ir užtikrinti, kad būtų neleista atvykti, jei tokios sąlygos netenkinamos.

e) Galiojantys dvišaliai susitarimai su Rusijos Federacija dėl bevizio režimo

40. Vizų reglamente²⁰ nustatytas trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami ES išorės sienas, privalo turėti vizas, bendras sąrašas ir šalių, kurių piliečiams toks reikalavimas netaikomas, sąrašas. Tie sąrašai pateikti Vizų reglamento prieduose.
41. Be to, Vizų reglamento 6 straipsnio 1 dalies a punkte nustatyta, kad „valstybė narė gali numatyti [...] vizos reikalavimo išimtis [...] šiems asmenims: a) diplomatinį, tarnybinių ir (arba) pareiginių ar specialių pasų turėtojams“. Pagal 12 straipsnį valstybės narės privalo pranešti apie priemones, kurių jos ėmėsi pagal Vizų reglamento 6 straipsnį, ir Komisija skelbia apie tas priemones informaciniais tikslais.
42. Kad Tarybos sprendimas dėl Susitarimo taikymo visiško sustabdymo būtų veiksmingas, valstybių narių reikalaujama sustabdyti dvišalių susitarimų su Rusijos Federacija dėl bevizio režimo, kuriais nustatomas bevizis režimas Rusijos Federacijos tarnybinių ir specialių pasų turėtojams, taikymą ir apie tokį sustabdymą pranešti Komisijai.
43. Net tais atvejais, kai dvišaliai bevizio režimo susitarimai su Rusijos Federacija galioja, valstybės narės turi užtikrinti ES ribojamųjų priemonių taikymą ir veiksmingumą.

f) Įgyvendinimas ir visuomenės informavimas

²⁰ 2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1806, nustatantis trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorines sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams toks reikalavimas netaikomas, sąrašus (OL L 303, 2018 11 28, p. 39).

44. Šių veiklos gairių paskirtis – padėti valstybėms narėms tvarkyti visus prašymus išduoti vizą, kuriuos pateikia Rusijos Federacijos piliečiai, nepriklausomai nuo jų gyvenamosios vietos.
45. Valstybių narių centrinės valdžios institucijos turėtų perduoti šias gaires visoms savo konsulinėms įstaigoms visame pasaulyje.
46. Valstybės narės tebėra atsakingos už plačiosios visuomenės informavimą apie visišką Susitarimo taikymo sustabdymą (Vizų kodekso 47 straipsnio 1 dalis).

g) Tolesni veiksmai vietos lygmeniu bendradarbiaujant Šengeno klausimais

47. Pagal Vizų kodekso 48 straipsnio 1 dalį ES delegacija vietos lygmeniu bendradarbiaudama Šengeno klausimais koordinuos ir organizuos reguliarią keitimasi informacija apie šių gairių įgyvendinimą ir stebės, kad pakeitimai, susiję su Susitarimo visišku sustabdymu, būtų taikomi tinkamai. Posėdžių, kuriuose aptariamas šių gairių įgyvendinimas, ataskaitos pagal Vizų kodekso 48 straipsnio 5 dalį turėtų būti perduotos valstybių narių centrinėms vizų institucijoms ir Komisijai.

II. Gairės dėl Rusijos piliečių kontrolės prie išorės sienų pagal Šengeno kodeksą

48. Nacionalinių sienos apsaugos institucijų darbuotojai, prireikus remiami FRONTEX nuolatinio korpuso, vykdydami išorės sienų kontrolę kiekvienu konkrečiu atveju turi įvertinti visus aspektus, susijusius su atvykimo sąlygų įvykdymu, nepriklausomai nuo vietos, iš kurios Rusijos pilietis keliavo siekdamas kirsti išorės sieną.
49. Pagal Šengeno sienų kodekso 8 straipsnio 3 dalį trečiųjų šalių piliečiams kertant išorės sienas jie turi būti išsamiai tikrinami sienos apsaugos pareigūnų siekiant patikrinti, ar trečiųjų šalių piliečiai atitinka atvykimo sąlygas, nustatytas to paties kodekso 6 straipsnio 1 dalyje. Visų pirma atsižvelgiant į Rusijos Federacijos neteisėtą agresiją prieš Ukrainą, labai svarbu, kad sienos apsaugos pareigūnai visuose išorės sienų perėjimo punktuose nuosekliai įvertintų, ar išorės sieną kertantis Rusijos pilietis atitinka atvykimo į Šengeno erdvę sąlygas, siekiant užkirsti kelią tam, kad prašymą išduoti vizą teikiančią asmenį, kuriam viena valstybė neleido atvykti, priimtų kita.
50. Tuo atveju, kai sienos apsaugos pareigūnai, atlikę individualų vertinimą, padaro išvadą, kad Rusijos pilietis neatitinka visų atvykimo sąlygų, turėtų būti atsisakyta leisti atvykti į Šengeno erdvę pagal Šengeno sienų kodekso 14 straipsnį.
51. Pagal Šengeno sienų kodekso 6 straipsnio 1 dalies e punktą viena iš trečiųjų piliečių atvykimo sąlygų yra ta, kad asmuo nelaikomas **keliantis grėsmę nei vienos iš valstybių narių viešajai tvarkai, vidaus saugumui ar tarptautiniams santykiams**. Atsižvelgiant į dabartinę geopolitinę padėtį, karinę mobilizaciją Rusijos Federacijoje ir šių įvykių poveikį Sąjungos ir jos valstybių narių stabilumui ir saugumui, sienos apsaugos institucijos turėtų intensyviai individualiai tikrinti galimą padidėjusią saugumo riziką, kurią kelia karą Europoje vykdančios šalies piliečio atvykimas į Šengeno erdvę. Kad galėtų atlikti tokį individualų vertinimą, sienos apsaugos pareigūnai turėtų visų pirma surengti išsamų pokalbį su Rusijos piliečiu, siekiančiu atvykti į Šengeno erdvę. Turėtų būti atliekamas tikrinimas ne tik remiantis kelionės dokumento duomenimis, bet ir sistemiškai tikrinami pirštų atspaudai Šengeno informacinėje sistemoje, taip pat siekiant nustatyti, ar yra perspėjimų apie asmenis, besinaudojančius suklastota tapatybe ar nenustatytos tapatybės asmenis.
52. Šiomis aplinkybėmis, atsižvelgiant į geopolitinę padėtį, sienos apsaugos pareigūnai taip pat turėtų atsižvelgti į tai, ar leidimas Rusijos piliečiui atvykti į Šengeno erdvę tuo metu, kai jo

kilmės šalis vykdo neteisėtą karinę agresiją prie ES šalių kandidatę, galėtų smarkiai pakenkti vienos ar daugiau valstybių narių tarptautiniams santykiams. Atsižvelgiant į papildomą darbo krūvį dėl šios griežtesnės kontrolės, valstybės narės raginamos perkelti papildomų darbuotojų į prie atitinkamų išorės sienų esančias sienos apsaugos pareigūnų pajėgas.

53. Tačiau dėl griežtesnės kontrolės neturi būti neleidžiama atvykti asmenims, kurie turi teisėtą interesą išvykti iš Rusijos Federacijos ir atvykti į Šengeno erdvę. Visų pirma valstybių narių sienos apsaugos institucijos turėtų skirti ypatingą dėmesį Rusijos piliečiams, kurie yra žmogaus teisių gynėjai, disidentai ar nepriklausomi žurnalistai ir kurie atvyksta į išorės sienos perėjimo punktą. Sienos apsaugos institucijos raginamos įvertinti šių asmenų prašymus leisti atvykti taip pat atsižvelgdamos į Šengeno sienų kodekso 6 straipsnio 5 dalies c punktą, kuriame numatyta galimybė leisti atvykti trečiųjų šalių piliečiams dėl humanitarinių priežasčių, net jei tie trečiųjų šalių piliečiai neatitinka vienos ar daugiau 6 straipsnio 1 dalyje nustatytų sąlygų. Tas pats turėtų būti taikoma Ukrainos piliečiams, kuriems priverstinai suteikta Rusijos pilietybė dėl jų regiono okupacijos, jei jie gali įrodyti savo ankstesnę Ukrainos pilietybę.
54. Jeigu Rusijos piliečiui neleidžiama atvykti dėl to, kad jis laikomas keliančiu grėsmę valstybių narių viešajai tvarkai ar saugumui, valstybė narė, kuri neleidžia atvykti, taip pat gali, remdamasi atskiru individualiu vertinimu, apsvarstyti galimybę pagal nacionalinę teisę priimti sprendimą dėl draudimo atvykti ir apsigyventi ir tuo tikslu įvesti perspėjimą į Šengeno informacinę sistemą pagal SIS II reglamento 24 straipsnį. Pagal nacionalinę teisę priimto draudimo atvykti trukmė turėtų būti proporcinga grėsmei. Įvedus perspėjimą į SIS, asmeniui, kuris laikomas keliančiu grėsmę viešajai tvarkai ar vidaus saugumui, užkertamas kelias atvykti į Šengeno erdvę per kitą tos pačios ar kitos valstybės narės sienos perėjimo punktą. Į perspėjimą turi būti įvestas visas asmens biografinių duomenų rinkinys, taip pat asmens pirštų atspaudai ir nuotraukos.

Vežėjų atsakomybė

55. Pagal Konvencijos dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo 26 straipsnį ir Direktyvą 2001/51²¹ vežėjai (t. y. bet kuris fizinis ar juridinis asmuo, kuris verčiasi keleivių vežimu oru, jūra ar sausuma) privalo nedelsdami prisiimti atsakomybę už trečiųjų šalių piliečius, kuriems neleidžiama atvykti į vienos iš valstybių narių teritoriją ir kuriuos jie atgabeno prie išorės sienos. Be to, vežėjai, vežantys keleivius oru, jūra ar sausuma tolimojo susisiekimo autobusais, privalo imtis visų būtinų priemonių užtikrinti, kad trečiosios šalies pilietis turėtų kelionės dokumentus, reikalingus atvykstant į valstybės narės teritoriją, ir jiems taikoms galimos baudos, jei tokių dokumentų patikrinimas yra nepakankamas.
56. Todėl svarbu, kad vežėjai išliktų budrūs tikrindami, ar yra atvykimui reikalingi kelionės dokumentai. Valstybės narės raginamos šiuo atžvilgiu teikti praktinę paramą vežėjams siekiant apriboti Rusijos piliečių, atvykstančių be tokių kelionės dokumentų, skaičių.

---

²¹ Konvencijos dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo (OL L 239, 2000 9 22, p. 1) 26 straipsnis ir 2001 m. birželio 28 d. Tarybos direktyva 2001/51/EB, papildanti Konvencijos dėl 1985 m. birželio 14 d. Šengeno susitarimo įgyvendinimo 26 straipsnio nuostatas (OL L 187, 2001 7 10, p. 45).

57. Kai galiojanti viza atšaukiama ir keliautojui neleidžiama atvykti dėl tos priežasties arba, nepaisant to, kad įlaipinimo metu pateikta viza tebegalioja, dėl bendro atvykimo sąlygų įvertinimo, vežėjai ir toliau yra atsakingi už asmens grąžinimą į šalį, iš kurios jie jį atvežė, arba į šalį, kuri išdavė kelionės dokumentą ar į kitą trečiąją šalį.

